

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)
SSN Mirosław Sadowski (sprawozdawca)
SSN Leszek Bosek

w sprawie ze skargi A.E. i F.E.,
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VI ACa 1506/24,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 9 września 2025 r.,

oddala skargę.

Leszek Bosek Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 6 marca 2025 r. A.E. i F.E. (dalej: „Skarżący”) złożyli skargę
na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w
Warszawie pod sygn. VI ACa 1506/24. Skarżący wniesli o:

1) stwierdzenie, że w niniejszym postępowaniu nastąpiło naruszenie
przez Sąd Apelacyjny w Warszawie ich prawa do rozpoznania sprawy
bez nieuzasadnionej zwłoki (przewlekłość postępowania);

2) wydanie sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia podjęcia odpowiednich
czynności niezbędnych do rozpoznania niniejszej sprawy, w szczególności
doręczenia odpisu apelacji stronie powodowej oraz wyznaczenia terminu rozprawy
apelacyjnej;

3) przyznanie od Skarbu Państwa na ich rzecz sumy pieniężnej w wysokości 4.000 złotych na rzecz każdego z nich - łącznie 8.000 złotych;

4) zasądzenie od Skarbu Państwa na ich rzecz kosztów niniejszego postępowania według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu Skarżący m. in. wskazali, iż w dniu 24 maja 2019 roku skierowali do Sądu Okręgowego w Warszawie pozew o zapłatę i ustalenie. Sprawie nadano sygnaturę XXV C 1320/19.

W dniu 24 stycznia 2024 roku Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny wydał wyrok. Akta zostały przesłane do Sądu Apelacyjnego w dniu 21 marca 2024 roku. Sprawa została zarejestrowana w VI Wydziale Cywilnym pod sygn. akt VI ACa 1506/24. Ostatnią i jedyną czynnością podjętą w postępowaniu apelacyjnym, spowodowanym wywiedzioną apelacją Pozwanego, było przyjęcie sprawy od Sądu Okręgowego i zarejestrowanie jej w Sądzie Apelacyjnym. Od dnia wydania wyroku Sądu I instancji upłynął okres ponad roku, z czego sprawa toczy się przed Sądem II instancji już prawie 1,5 roku, a mimo to nie został doręczony stronie powodowej odpis apelacji drugiej strony, ani też nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej. Koniecznym jest również zaznaczenie, że sprawa od momentu wpływu pozwu do Sądu toczy się już 6 lat.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie nie złożył stanowiska w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t. j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej – ustawa lub ustawa o skardze na przewlekłość), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych

i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Judykatura Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 19 października 2017 r., III SPP 42/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18, z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ten utrwalony standard orzeczniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja

2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka - orzecznictwo, *Tom I - Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania pozwala na przyjęcie, że, nie jest ono prowadzone przewlekłe.

W realiach niniejszej sprawy wskazać należy, iż sprawa została zainicjowana pozwem z dnia 29 maja 2019 r. W dniu 24 stycznia 2024 r. zapadł wyrok przed Sądem pierwszej instancji.

Pozwany Bank złożył apelację, która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 25 marca 2024 r. i tego samego dnia został wylosowany sędzia referent, sprawę wpisano do repertorium ACa i polecono poinformowanie pełnomocnik stron o składzie sądu.

Zarządzeniem z dnia 1 kwietnia 2025 r. dokonano formalnej kontroli apelacji i polecono doręczenie odpisu apelacji pełnomocnikowi powodów. W dniu 8 kwietnia 2025 r. wylosowano pozostałych dwóch członków składu orzekającego pismami z dnia 10 kwietnia 2025 r., poinformowano o składzie sądu pełnomocników stron. Kolejnym zarządzeniem z dnia 9 kwietnia 2025 r. został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej na dzień 26 maja 2025 r., zaś odpowiedź powodów wpłynęła do akt w dniu 17 kwietnia 2025 r. W dniu 26 maja 2025 r. odbyła się rozprawa, po jej przeprowadzeniu została zamknięta. Wyrok został ogłoszony w dniu 2 czerwca 2025r.

Zdaniem Sądu Najwyższego, na podstawie wyżej wskazanych okoliczności sprawy, nie można stwierdzić beczynności ani opieszałości Sądu Apelacyjnego w Warszawie, gdyż nie wystąpiły odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania czynności niezbędnych do rozpoznania sprawy skarżącego. Analiza akt prowadzi do wniosku, że – wbrew twierdzeniom skarżącego – w sprawie były podejmowane odpowiednie czynności zmierzające do jej rozpoznania. Zatem nie można uznać by okres ten prowadził do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Ze względu na to, że w sprawie nie doszło do przewlekłości postępowania, a sprawa została merytorycznie rozpoznana, brak było podstaw do wydania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie zalecenia podjęcia czynności w sprawie.

Leszek Bosek Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

[a.1]